

faa maatte denne Tilstand just finde Sted i den vestlige Deel, men der er ingen Overbefolkning, hverken i Mainz eller Worms er der i den Henseende nogen som helst Klage. Dette synes mig ganske tydelig at bevise, at Erfaringen taler imod, at den Tilstrømning eller Overbefolkning, som man har manet frem, ikke finder Sted. Man har ogsaa sagt, at naar der blev Frihed, vilde Barerne blive flettere; men jeg vil bede Enhver, som fæster Lid til denne Paastand, at see hen til de Lande i Tydskland — jeg gjentager det, jeg taler blot her om Tydskland, jeg skal ikke berøre Frankrig eller England, med Hensyn til hvilke man har sagt, at der ikke præstereb noget Godt, det var blot Jufferi; saadant har jeg baade hørt og læst, men det er jo ikke værd at svare paa — og til de Lande, hvor der er den rigtige, gode Laugstvang, s. Ex. Hannover og Mecklenburg, hvor Svendene i Almindelighed ikke maae gifte sig, hvor man ei bliver Mester uden at have „vandret“ i et vist Antal Aar og været i 2 større Byer, hvor Haandværket drives rigtigt fra Grunden. Lader os nu see, hvorledes det der stiller sig med Haandværkerne og hvad de producere. Enhver Haandværker og Ikke-Haandværker, der har beskæftiget sig med og kender noget til disse Forhold, vil vide, at i Hannover især deleshed er Haandværksstanden forarmet og desværre ikke saa agtet, som den bør være, ligesom ogsaa dens Frembringelser ere saa i Antal og daarlige; Haandværkerne og deres Fabrikat der staae langt under, hvad der frembringes i Preussen, hvor der er Næringsfrihed. Det Anførte forekommer mig klarligen at vise, hvor ugrundet den Frygt er, man har for Næringsfriheden.

Jeg skal dernæst tillade mig at gaae over til et andet Spørgsmaal. Det er nemlig blevet sagt, at Affkaffelsen af Duellighedsprøverne vilde ødelægge Haandværkerne, og det er navnlig blevet ytret, at Capitalen vilde kaste sig over Haandværket og aldeles ødelægge Haandværkerne. Men jeg vil tillade mig at spørge, kan da Capitalen ikke gjøre det nu? Jo viselig! Forholdene ere for Diebliffet saaledes, at den Mand, der eier en stor Formue, med

Leethed kan anbringe den i det saakaldte Haandværk. — Naar han finder det gavnligt, er der Intet, der forhindrer ham fra at gjøre det, han behøver blot at formaae en eller anden Haandværker til at laane sit Navn, og desværre er der altid fattige Mænd nok, der ville gaae ind paa en saadan Ordning; Capitalisterne vilde endnu mindre blive forhindrede fra, som man siger, at kaste sig over Haandværket, naar Duellighedsprøverne blive saa svage, som de Medlemmer af det ærede Thing, der have udtalt sig for deres Bibeholdelse, have antydet. Det vil da være meget let at finde en Mand, der vil staae i Epidfen for en saadan Bedrift, men Capitalen vil ikke gjøre det, den kan ikke være tjent dermed; thi Capitalen kaster sig kun paa Haandværket, forsaavidt det betaler sig, men det gjør det ikke; det ligger i Capitalens Natur, at den kun kaster sig paa det, hvorved den kan trives.

Der er dernæst blevet sagt, at naar der er Frihed, produceres der Meest, men at det ikke altid er gavnligt for den menige, simple Mand, at der produceres Meget. Det er en Sætning, som jeg troer er aldeles uholdbar. Der er i den Henseende vel blevet anført et Vers, som jeg vel synes er et fortræffeligt Vers, men som efter min Mening ikke beviser Noget. Man kan med Digteren gjerne sige: — „Det Land har drevet det vidt, hvor Faa har for meget og Færre forlidt“, men jeg troer ikke, at det beviser Noget med Hensyn til, hvad det her kommer an paa. Capitalen vil, som jeg før sagde, ikke kaste sig paa Haandværket, men paa den store Industri; om Friheden indtræder, vil der dog vedblive at være en Haandværksklasse med Mestere og Svende ligesom før. Er der et Erhverv, som ikke hidtil har hørt ind under den store Industri, men som med Fordeel kan lægges ind derunder, saa maae vi vel lægge Mærke til, at det er til Gavn for Arbejderne og Conjumenterne. Vi behøve blot at drage os een Ting til Minde, og det er, at nu kan den simple, menige Mand klæde sig bedre for det Halve mod tidligere, og det har han den store Industri at takke for. Den menige, simple Mand stiller sig saaledes over for Capitalen, at han enten blot er Consu-